

FŐNIX – ME

MEGÚJULÓ EGYETEM FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYI
FEJLESZTÉSEK A FELSŐFOKÚ OKTATÁS MINŐSÉGÉNEK ÉS
HOZZÁFÉRHETŐSÉGÉNEK EGYÜTTES JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

EFOP-3.4.3-16-2016-00015

A szeretet: művészet

Mihályi Helga

2020. november 26.

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ALAPVETÉS

„Tisztába kell vele jönnünk, hogy szeretni művészet, éppen úgy, ahogy élni is művészet; ha meg akarjuk tanulni, hogyan kell szeretni, ugyanúgy kell eljárunk, mint amikor bármely más művészetet vagy mesterséget akarunk elsajátítani.”

A FOGALOM

- Szinte lehetetlen egyetemleges meghatározása
 - különböző szövegkörnyezetben különféle jelentések
 - más nyelvek gyakran több szót használnak rá – görög szavak pluralitása, angol (love, affection, liking, fondness)
- Mi nem a szeretet?
 - általánosan – gyűlölet (-), érzéketlenség (~)
 - romantikus vonzódás – szerelem, bujaság
- Történeti változása
 - középkor utáni Európa
 - közhellyé butulása, általános idézetekre szűkülése
- „Nemzetközi nyelv” = híd a kulturális és nyelvi megosztottság felett

A szeretet: egyrészt **érzelmi állapot**, másrészt **viszonyulás** emberekhez, élőlényekhez, dolgokhoz, sőt önmagunkhoz is.

A FOGALOM

- www.citatum.hu – 2421 db
- Vergilius – „A szeretet mindent legyőz.”
- A. Szent Tamás – „A mások felé érzett jó szándék.”
- G. Leibniz – „A szeretet olyan öröm, amit más ember boldogsága okoz nekünk.”
- J. Griffith – „Feltétel nélküli önzetlenség.”
- Oravecz É. – „A szeretet megöli a félelmet, elűzi, ellehetetleníti, esélyt sem ad neki, hogy éljen. Az igazi szeretet csodákra képes.”

FORMÁI

- Erosz – a szexuális szenvedély
- Philia – a baráti, a testvéri szeretet
- Ludus – a játékos szeretet
- Agapé – az önzetlen szeretet
- Pragma – a hosszú távú szeretet
- Philautia – az önszeretet
- Storge – a gyermekek iránti szeretet

Önmagunk szeretete (nem egyenlő az önzéssel):

- Pozitív formája - önmagunk elfogadása, mely a helyes önértékelésen alapul.
 - belső kritikus – beépült (családi, társadalmi) mintáink szószólója
- Negatív formája – nárcizmus, mely mások elismerésére hajt
 - túlzott önzés (hübrisz), egészséges és beteges nárcizmus (Freud)

FORMÁI – SZEMÉLYTELEN SZERETET

Bárki szerethet:

- dolgot/tárgyat
- alapelveket/célt – önkéntesek (altruizmus, spirituális/politikai meggyőződés)
- tevékenységeket
- állatokat/növényeket – (parafília, ha szexuális vonzalom is megjelenik)

FORMÁI – SZEMÉLYEK KÖZÖTTI SZERETET

Emberek közötti szeretetet, mely létezhet:

- családtagok
- barátok
- párok között.

Viszonyatlan a szeretet ha, egyoldalú ez az érzelem.

SZERETET – BIOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉS

A szeretet az emlősökre jellemző hajtóerő – csakúgy, mint az éhség és a szomjúság.

A szeretet megtapasztalásának három, egymást fedő állapota, melyekhez három idegi rendszer és viselkedésminta társul:

1. bujaság – a szexuális vágy érzése
2. vonzalom – a romantikus párválasztási vágy érzése
3. kötődés – a szülői feladatok, a kölcsönös védelem és biztonság érzése

A szeretet a túlélés egyik eszköze.

- Támogató mechanizmus - az ember (más emlősökhöz képest) élete nagyobb részében függ a szülői segítségtől.
- Monogám kapcsolatok – védenek a szexuális úton terjedő betegségektől (csökkent terméketlenség, magzati sérülések, szülési komplikációk).

SZERETET – KULTURÁLIS MEGKÖZELÍTÉS

- Ókori görögök
- Ókori Róma
 - ✓ amo (szeretlek) – szeretet, vonzás, romantikus és szexuális értelmezés; amica – barátnő, prostituált
 - ✓ Cicero: A barátságról; Ovidius: A szerelem művészete
 - ✓ amare (kedvellek)
 - ✓ Catullus szerelmi költészete
 - ✓ diligere - vonzódás, tisztelet, két férfi barátsága
- Ókori Kína
 - ✓ konfucianizmus – zsen (jóindulatú szeretet), amely a kötelességekre, hozzáállásra utal
 - ✓ motizmus – aj (egyetemleges szeretet), minden emberrel egyenlő bánásmód, a szeretet feltétel nélkülsége

SZERETET – VALLÁSI MEGKÖZELÍTÉS

- Kereszténység
 - ✓ a szeretet Istentől származik
 - ✓ a két legfontosabb dolog az életben: „Szeresd Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből.”; „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.”
 - ✓ a szeretet az erények egyik legfontosabbika (Pál apostol)
 - ✓ „a mások felé érzett jó szándék” (A. Szent Tamás)
- Judaizmus
 - ✓ ahava – személyek és Isten közötti szeretet, heszed – emberek közötti szeretet (cádik, igazak – egy generáció szeretetre leginkább képes nagyjai)
 - ✓ a kabbala célja – az önszereteten való túllépés megvalósítása

SZERETET – VALLÁSI MEGKÖZELÍTÉS

- Iszlám
 - ✓ a szeretet egyetemes testvériségként jelenik meg, aki mindenkire érvényes, aki tartja a hitet
 - ✓ Allah 99 neve között: Al-Wadud (Szerető egy)
 - ✓ a Korán javaslata a hívőknek: minden embert „birr”-rel, azaz mély kedvességgel kell kezelni, aki nem üldözi őket
 - ✓ szúfizmus – a szeretet Isten lényegének kivetülése az univerzumra
- Buddhizmus
 - ✓ upádána - a tíz tökéletesség közül az első, a ragaszkodás nélküli szeretet
 - ✓ a jóakarat gyakorlása a meditáció népszerű formája
 - ✓ káma – érzéki, szexuális érzelem, ami akadály a megvilágosodás felé
- Hinduizmus
 - ✓ prema – a magasztos szeretet,; káma – az örömszerző, szexuális szeretet

SZERETET – POLITIKAI MEGKÖZELÍTÉS

- Szabad szerelem
- ✓ társadalmi mozgalom, mely elveti a házasságot, mint a társadalmi kötöttség egyik alapvető formáját
- ✓ az anarchizmus mellékhatása – az állami/egyházi szabályok, személyes kapcsolatokba beleszólástól való szabadság keresése
- ✓ „radikális szex” – szemben a kapcsolaton belül kényszerített szexuális tevékenységgel (egy nő úgy használhassa a testét, ahogy akarja)
- ✓ fókuszban azok a törvények, amelyek akadályozzák a „nem házasságokat”, az abortuszt, a homoszexualitást, a prostitúciót
- ✓ szintén fontos az egyéni jogok eltörlése a házasságon belül (pl. házasságon belüli erőszak ugyanolyan megítélése kell, mint azon kívül)

SZERETET – FILOZÓFIAI MEGKÖZELÍTÉS

A szeretetfilozófia (a társadalomfilozófia és etika területe) megkísérli megmagyarázni a szeretet természetét.

- Magában foglalja a személyes szeretet különféle fajtái közötti éles különbségtételt.
- Lehet-e és ha igen, hogyan lehet bizonyítani a szeretetet?
- Milyen értéke van a szeretetnek?
- Milyen hatással van a szeretet a szerető és a szeretett önrendelkezésére?

SZERETET – PSZICHOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉS

A szeretet egy kognitív és közösségi jelenség.

A szeretet három összetevője (R. Sternberg):

1. Közelség – két ember bizalmi viszonya (barátság, szerelmi kapcsolat)
2. Elköteleződés – elvárás, hogy a kapcsolat maradandó legyen
3. Szenvedély – a szexuális vonzalom

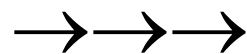
Fizika fejlődése (elektromosság) – új elképzelések: „ellentétek vonzzák egymást” kontra „hasonló a hasonlóval”; szeretetkapcsolatok (nárcisztikus, altruista)

Fromm: A szeretet művészete

Szeretet: a lét kérdésére adott érett válasz, tudatos döntés.

születés

egységben az univerzummal

leválás

egyedüllét, egészséges kötődésekkel
(a szimbiotikus kötődés a szeretet zsákutcája,
pl. behódolás, uralkodás)

- Olyan ember nem tud szeretni, aki magát nem szereti.
- Olyan ember nem tud szeretni, aki nem képes a világban boldognak lenni, a világot jó helynek tekinteni.
- Szeretni érett személyiség képes jól.
- „Hogy mézet adhasson, ahhoz az anyának nem csak jó anyának, hanem boldog embernek is kell lennie – és ez már keveseknek sikerül. A gyerekre tett hatását aligha lehet elvitatni. Az anya életszeretete épp olyan ragályos, mint a szorongása.”

A SZERETET TARTÁLYAI

1. A fogamzástól a születésig - az „isten” szeretete és gondoskodása rólunk
2. A születéstől 7 éves korig - szülői szeretet és gondoskodás
3. 7-14 éves kor - a rokonok és barátok támogatása és szeretete
4. 14-21 éves kor - kortársak és azonosan gondolkodók támogatása
5. 21-28 éves kor - önmagunk szeretete
6. 28-35 éves kor - partner/társ szeretete és támogatása
7. 35-42 éves kor - szeretet azok irányába, akik tőlünk függnek
8. 42-49 éves kor - odaadás a szociális környezetnek
9. 49-56 éves kor - ajándék a világnak
10. 56 éves kor után - szeretet és szolgálat a „teremtőnek”

A SZERETET NYELVEI

- Elismerő szavak - Az egyik legfontosabb a személynek az, hogy szóban megdicsérik, Viszont könnyen lehangolja őket a kritika, a bántó, ítélkező hozzáállás.
- Minőségi idő - Akiknek a legfőbb igénye, hogy szerettei bizonyos időközönként osztatlan figyelmet fordítsanak rá. Igényli, hogy csak vele foglalkozzanak, együtt legyenek közös tevékenységet végezve. Nehezen viselik, amikor a rohanó mindennapokban nem jut elég idő rájuk.
- Ajándékozás - Akinek ez elsődleges fontosságú, képes régi ajándékokat, tárgyakat őrizgetni. Emlékszik rá, mikor és kitől kapta az adott tárgyat. Akiknek ez igazán fontos, azok csalódtak, amikor elfelejtik megajándékozni őket.
- Szívességek - Az ígéretek betartása elégedettséggel tölti el azokat, akiknek a szívességek adása és kapása a nyelvük. Örömet jelent, amikor a segítenek nekik. Ők maguk is a tettek emberei. Komoly csalódást okoznak ilyenkor a be nem tartott ígéretek és felelőtlen fogadalmak.
- Testi érintés - Azok az emberek tartoznak ide, akik számára valamilyen fizikai kontaktus által könnyebb érezni a másik ember szeretetét. Vannak olyan emberek, akik sokkal érzékenyebbek az érintésre, és jobban igénylik azt bárki másnál. Számukra az elutasító, bántó gesztusok még fájdalmasabbak lehetnek.

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE